

राजगढ़ गाउँपालिका स्थानीय राजपत्र

खण्ड १

संख्या ५

मिति: २०७७/०९/२४

भाग २

राजगढ़ गाउँपालिका

सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि-२०७७

राजगढ गाउँपालिकाको सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७

परिचय

राजगढ गाउँपालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी गर्न तथा यस गाउँपालिकाले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम वा आयोजनाहरूका सहभागिता मूलक किसिमले लेखाजोखा गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गर्न स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ को उपदफा (५) बमोजिम यो “राजगढ गाउँपालिकाको सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७” तर्जुमा गरी मिति २०७७/०९/२४ गतेको राजगढ कार्यपालिकाको बैठकको निर्णयबाट स्वीकृत गरी लागु गरिएको छ।

परिच्छेद १

कार्यविधिको उद्देश्य, संक्षिप्त नाम, तथा परिभाषा

१. कार्यविधिको उद्देश्य: यस कार्यविधिका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- (क) पालिकाले संचालन गर्ने कार्यक्रम वा आयोजनाहरूको सरोकारवाला वाट लेखाजोखा हुने पद्धतिको स्थापना गर्ने,
- (ख) पालिकाले संचालन गर्ने कार्यक्रम वा आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण प्रणाली अवलम्बन गर्न मार्ग दर्शन गर्ने,
- (ग) पालिकाले संचालन गर्ने कार्यक्रम वा आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण प्रक्रियालाई स्पष्ट, पारदर्शी तथा व्यवस्थित गर्ने,
- (घ) पालिकाले संचालन गर्ने कार्यक्रम वा आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण प्रक्रियामा एकरूपता ल्याउने।

२. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : यस कार्यविधिको नाम “राजगढ गाउँपालिकाको सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि २०७७” रहेकोछ। यो कार्यविधि गाउँकार्यपालिकाले स्वीकृती गरेको मिति देखि लागु हुनेछ।

३. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा-

- (क) “ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्भन्नु पर्छ।
- (ख) “स्थानीय तह” भन्नाले जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका र गाउँपालिकालाई सम्भन्नु पर्नेछ।
- (ग) “सभा” भन्नाले नेपालको संविधानको धारा २२२ को उपधारा (१) बमोजिमको गाउँ सभा, धारा २२३ को उपधारा (१) बमोजिमको नगर सभा र धारा २२० को उपधारा (१) बमोजिमको जिल्ला सभा सम्भन्नु पर्नेछ।
- (घ) “कार्यपालिका” भन्नाले संविधानको धारा २१५ बमोजिम गठन भएको गाउँ कार्यपालिका र संविधानको धारा २१६ बमोजिम गठन भएको नगर कार्यपालिकालाई सम्भन्नु पर्नेछ।
- (ङ) “स्थानीय तहको प्रमुख” भन्नाले गाउँपालिकाको लागि गाउँपालिकाको अध्यक्ष, नगरपालिकाको लागि नगरपालिकाको प्रमुख तथा जिल्ला समन्वय समितिको लागि जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख सम्भन्नु पर्नेछ।
- (च) “मन्त्रालय” भन्नाले नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्भन्नु पर्छ।
- (छ) “विषयगत मन्त्रालय” भन्नाले संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय बाहेकका नेपाल सरकारका विकास निर्माण एवं सेवा सुविधाको प्रवाह सँग सम्बन्धित अन्य मन्त्रालयहरू र प्रदेश स्थित मन्त्रालयहरूलाई सम्भन्नु पर्छ।

- (ज)“विषयगत कार्यालय” भन्नाले नेपाल सरकारका विभिन्न विषयगत मन्त्रालय अन्तर्गत जिल्ला स्थित कार्यालय तथा डिभिजन कार्यालय र प्रदेश स्थित विषयगत कार्यालय समेतलाई सम्झनु पर्छ ।
- झ)“विकास साभेदार” भन्नाले नेपाल सरकार सँग भएको सम्झौता बमोजिम नगद, जिन्सी एवं प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने द्विपक्षीय एवं बहुपक्षीय दातृ निकाय, संयुक्त राष्ट्र संघीय निकायहरु तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थार पालिका संग भएको सम्झौता बमोजिम नगद, जिन्सी एवं प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था समेतलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ञ)“उपभोक्ता समिति” भन्नाले पालिका द्वारा स्वीकृत आयोजना वा कार्यक्रमबाट प्रत्यक्ष लाभ पाउने व्यक्तिहरुको समूहले आयोजना वा कार्यक्रम निर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्न को लागि आफुहरु मध्ये बाट पालिका द्वारा निर्धारित प्रक्रिया बमोजिम गठन गरेको समिति सम्झनु पर्छ र सोशब्दले लाभ ग्राही समूहलाई समेत जनाउछ ।
- (ट)“सामाजिक परीक्षण” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ को उपदफा (५)उल्लेख भए अनुसारको लेखाजोखा सम्झनु पर्छ ।
- (ठ)“सार्वजनिक परीक्षण” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ को उपदफा (५)बमोजिम पालिकाले संचालन गर्ने कार्यक्रम आयोजनाको लक्ष्य उद्देश्य बजेट (आम्दानी) तथा यसबाट प्राप्त नतिजा उपलब्धी र खर्च आदिको बारेमा सरोकारवालाहरु विच जानकारी गराउने, लेखाजोखा गर्ने र मूल्यांकन गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ।
- (ड)“गैरसरकारी संस्था” भन्नाले यस कार्यविधिको प्रयोजनको लागि प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएका र पालिकाको सभाबाट आफ्नो कार्यक्रम स्वीकृत गराई पालिका सँग समन्वय राखी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गैर नाफा मुलक संस्था सम्झनु पर्छ । यसलाई छोटकरीमा गै.स.स. भनिनेछ ।
- (ढ)“सामुदायिक संस्था” भन्नाले जनचेतना सम्बन्धी तालिम, अभिमुखीकरण, सीप विकास, बचत, कर्जा परिचालन, समावेशी विकास र सशक्तीकरण गर्ने उद्देश्यले निश्चित प्रक्रिया अवलम्बन गरी प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएका संस्था तथा पालिकामा सूचीकृत भएका समुदायमा आधारित संस्था सम्झनु पर्छ ।
- (ण)“योजना” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा २४ को उपदफा (१) मा उल्लेख भए बमोजिम गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको समग्र विकास निर्माण सम्बन्धी तयार पारिएको आवधिक, वार्षिक र रणनीतिगत तथा विषय क्षेत्रगत योजना रयस्तै प्रकारका अन्य योजनालाई सम्झनुपर्छ ।
- (त)“कार्यक्रम” भन्नाले निश्चित उद्देश्य प्राप्तिका लागि पालिका द्वारा तयार गरिएको क्षेत्रगत वा बहुक्षेत्रगत कार्यक्रम सम्झनुपर्छ ।
- (थ)“आयोजना” भन्नाले पालिकाले कुनै भौगोलिक क्षेत्र वा कार्यक्षेत्रमा निश्चित अवधीर लगानी रकम तोकी निर्धारित उद्देश्य प्राप्तिका लागि तयार गरिएको आयोजना सम्झनु पर्छ ।
- (द)“अनुदान” भन्नाले नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट पालिकालाई प्राप्त हुनेवित्तीय समानिकरण, सशर्त, समपुरकत तथा विशेष अनुदान, विभिन्न मन्त्रालय, कोष र दातृ निकायबाट उपलब्ध हुने वित्तीय, प्राविधिक एवं वस्तुगत सहयोग समेत सम्झनु पर्छ ।
- (ध)“लक्षित समूह” भन्नाले आर्थिक रुपमा विपन्न वर्गका महिला एवं बालबालिका तथा आर्थिक र सामाजिक रुपमा पिछडिएका वर्गहरु (सबै जात जातिका विपन्न वर्गहरु, ज्येष्ठ नागरिक, दलित, आदिवासी/जनजाति, भिन्न क्षमता भएका व्यक्तिहरु, मधेसी, मुशिलम तथा पिछडा वर्ग) एवं नेपाल सरकारर प्रदेश सरकारले लक्षित समूह भनी तोकेका वर्ग एवं समुदाय सम्झनु पर्छ ।
- (न)“समुदायबाट संचालन हुने योजना” भन्नाले पालिकाको सहयोगमा उपभोक्ता समिति, गैरसरकारी संस्था,

टोल विकास संस्था रसामुदायिक संस्थाबाट संचालन हुने निर्माण तथा आर्थिक एवं सामाजिक विकास सम्बन्धी आयोजनालाई सम्भन्नु पर्नेछ ।

- (प) “साना कार्यक्रम वा आयोजना” भन्नाले रु.पन्ध्र लाख भन्दा कम लगानी भएका कार्यक्रम वा आयोजनालाई सम्भन्नु पर्नेछ ।
- (फ) “ठूला कार्यक्रम वा आयोजना” भन्नाले रु. पन्ध्र लाख वा सोभन्दा माथि लगानी भएका कार्यक्रम वा आयोजनालाई सम्भन्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद २

सार्वजनिक परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

४. सार्वजनिक परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था : कार्यक्रम वा आयोजनाको सार्वजनिक परीक्षणको व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ :

४.१ कार्यक्रम वा आयोजना सार्वजनिक परीक्षण गर्नु पर्ने:

पालिका द्वारा वाह्य तथा आन्तरिक श्रोतबाट संचालन गरेका सबै किसिमका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू सम्पन्न भएपछि अन्तिम किस्ता भुक्तानी पूर्व अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक परीक्षण गराउनु पर्दछ । तर कार्यक्रम तथा आयोजनाको कार्यान्वयनको प्रारम्भमा र किस्ता निकासामा पूर्व सार्वजनिक परीक्षण गराउन यो व्यवस्थाले बाधा पुर्याएको मानीने छैन । यस्तो व्यवस्था निर्माण व्यवसायी, उपभोक्ता समिति, गैसस, टोल विकास संस्था, सामुदायिक संस्थासँग गरिने सम्झौतामा अनिवार्य रूपमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

४.२ कार्यक्रम तथा आयोजनाको वर्गीकरण:

कार्यक्रम तथा आयोजना वा कार्यक्रमहरूमा भएको लगानीको आधारमा रु.पन्ध्र लाख भन्दा कम तथा बढि रकम लगानीका आधारमा साना तथा ठूला आयोजना वा कार्यक्रम भनी बर्गिकरण गरी सार्वजनिक परीक्षण कार्य सरलीकृत र विस्तृत गरिनेछ । सार्वजनिक परीक्षणको कार्यपालिका आफै वा सहजकर्ता सेवा करारमा लिई गर्न सकिनेछ ।

४.३ विकास साभेदारहरूको सहयोगबाट संचालन हुने योजनाको सार्वजनिक परीक्षण:

यस कार्य विधिमा अन्यत्र जे सुकै उल्लेख भएता पनि विकास साभेदारहरूको सहयोगमा सञ्चालित कार्यक्रम तथा आयोजनाको सार्वजनिक परीक्षण उक्त कार्यक्रम तथा आयोजनाको सम्झौता वा दस्तावेजमा उल्लेख गरेको व्यवस्था अनुसार हुनेछ । सो नभएमा यसै कार्यविधि अनुसार सार्वजनिक परीक्षण गरिनेछ ।

परिच्छेद-३

साना कार्यक्रम वा आयोजनाको सार्वजनिक परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

५. साना कार्यक्रम वा आयोजनाको सार्वजनिक परीक्षण गर्नु पर्ने:

समुदाय (उपभोक्ता समिति, गैर सरकारी संस्था, टोलविकास संस्था र समुदायिक संस्था) मार्फत संचालन वा निर्माण भएका रु. पन्ध्र लाख भन्दा कम रकम लगानी भएका आयोजनाहरूको बुँदा नं.६ देखि ८ मा भएको व्यवस्था अनुसार सार्वजनिक परीक्षण गर्नु पर्नेछ। रु. पन्ध्र लाख भन्दा कम रकमको लगानी हुने योजनाको को लागि सहजकर्ताले अनुसूची २ मा दिइएको ढाँचा प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

६. सार्वजनिक परीक्षणको सूचना

आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोल विकास समिति, सामुदायिक संस्थाले कम्तीमा सात दिन अगावै सार्वजनिक परीक्षण हुने मिति, समय र स्थान खोली सम्बन्धित उपभोक्ता, समुदायका सदस्यहरूलाई सूचना दिनु पर्नेछ।

७. साना आयोजना वा कार्यक्रम सम्बन्धी विवरण तयारी

कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोल विकास समिति, सामुदायिक संस्थाले सम्पन्न योजना सम्बन्धी विवरण अनुसूची-१को ढाँचामा तयार गर्नु पर्नेछ। यसरी तयार गरेको विवरण सार्वजनिक परीक्षण गर्ने समुदायको भेलामा प्रस्तुत गरी सोकोएक प्रति पालिकामा बुझाउनु पर्नेछ।

८. साना आयोजना वा कार्यक्रम सार्वजनिक परीक्षण भेला संचालन विधि

८.१ साना आयोजना वा कार्यक्रम सार्वजनिक परीक्षण भेला वाकार्यक्रम शुरु गर्नु भन्दा पहिले उपस्थिति पुस्तिका खडा गरी कार्यक्रममा उपस्थित भएका समुदायका सदस्यहरूको उपस्थिति गराउनु पर्नेछ। कार्यक्रमलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न कार्यक्रम तालिका अग्रिम रूपमा तयार गर्नु पर्नेछ। सहजि करण कार्य तालिकाको नमूना अनुसूची ७ मा दिइएकोछ।

८.२ आयोजना वा कार्यक्रम संचालन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोलविकास समिति, सामुदायिक संस्थाले अनुसूची-१ बमोजिमको सम्पन्न आयोजनाको पूर्ण विवरण भेलामा प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ।

८.३ कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोल विकास समिति, सामुदायिक संस्था वाट विवरण प्रस्तुत भै सकेपछि सहभागी समुदायका सदस्यहरूलाई आफ्नो बिचार राख्ने अवसर दिनु पर्ने छ। सहभागीले प्रस्तुत गरेका प्रतिक्रिया तथा सुझाव माथि स्पष्ट पार्न वा जवाफ दिने कर्तव्य कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोल विकास समिति, सामुदायिक संस्थाको हुनेछ।

८.४. कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोल विकास समिति, सामुदायिक संस्थाको कुनै सदस्य वा सहजकर्ताले सहभागीहरूबाट आएका प्रतिक्रिया तथा सुझावहरू उपस्थिति पुस्तिकामा उल्लेख गर्नु पर्नेछ। भेलामा कुनै निर्णय भएमा सोको निर्णय समेत सोही पुस्तिकामा उल्लेख गरिनेछ। सहजकर्ताले सहजीकरण गर्ने प्रयोजनको लागि अनुसूची ८ मा दिइएको चेकलिष्ट प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

८.५ कार्यक्रमको अन्त्यमा पुस्तिकामा उल्लेख गरिएका प्रतिक्रिया, सुझाव तथा निर्णयहरू सहभागीहरूलाई सुनाई उपस्थित पालिकाका प्रतिनिधिहरू र समुदायले तोकेको दुई जना प्रतिनिधिबाट प्रमाणित गराउनु पर्नेछ। यसरी प्रमाणित गरिएको टिपोटको प्रतिलिपि कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोल विकास समिति, सामुदायिक संस्थाले आयोजनाको अन्तिम भुक्तानीको लागि पालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ।

ठूला कार्यक्रम तथा आयोजनाको सार्वजनिक परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

९. ठूला कार्यक्रम तथा आयोजनाका सार्वजनिक परीक्षण गर्नु पर्ने:

रु. पन्ध्र लाख भन्दा बढी रकम लगानी भएका समुदाय वा उपभोक्ता समिति मार्फत संचालित कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको बुँदा नं.१० देखि १३ सम्म र निर्माण व्यवसायी मार्फत संचालन भएका योजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण बुँदा नं.१४ र १५ मा भएको व्यवस्था अनुसार गर्नुपर्नेछ ।

१०. समुदाय वा उपभोक्ता समिति मार्फत संचालित ठूला कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण : समुदाय मार्फत संचालन भएकारु.पन्ध्र लाख रुपैया भन्दा बढी रकम लगानी भएका आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षणको कार्य सम्पादन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न सम्बन्धित कार्यक्रम तथा आयोजनामा प्रत्यक्ष संलग्न नभएको प्राविधिक वा अन्य कर्मचारी वा सार्वजनिक परीक्षणका लागि सेवा करार लिएको व्यक्तिलाई सहजकर्ताको रूपमा पालिकाले खटाउनु पर्नेछ ।

११. सार्वजनिक परीक्षणको सूचना : आयोजना वा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षणको लागि कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने उपभोक्ता समिति/गैसस/सामुदायिक संस्था/टोल विकास संस्थाले कम्तीमा सात दिन अगावै छलफल हुने मिति, समय र स्थान खोली सम्बन्धित उपभोक्ताहरूलाई सूचना दिनु पर्नेछ ।

१२. विषय वस्तु तयारी : सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रममा एक रुपता ल्याउन आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने उपभोक्ता समिति/गैसस/सामुदायिक संस्था/टोलविकास संस्थाले सम्बन्धित उपभोक्ताहरूलाई जानकारी गराउन अनुसूची-१ बमोजिम आयोजनाको पूर्ण विवरण तयार गर्नु पर्नेछ ।

१३. सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रम संचालन विधि:

१३.१ सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रममा उपस्थित उपभोक्ता समिति/गैसस/सामुदायिक संस्था/टोल विकास संस्थाका पदाधिकारी, पालिकाबाट खटाइएका कर्मचारी, सहजकर्ता तथा उपभोक्ताहरूको उपस्थिति पुस्तिका खडा गरी नाम, थर, ठेगाना तथा संस्थाको प्रतिनिधि भए नाम र पद समेतको उपस्थिति गराउनु पर्नेछ ।

१३.२ सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रममा उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी, प्रत्यक्ष लाभान्वित उपभोक्ता र योजना क्षेत्रका स्थानीय जनप्रतिनिधि समेत उपस्थित हुनु पर्नेछ । उपस्थितिको लागि सार्वजनिक परीक्षण हुने मिति, समय, स्थानबारे सूचना दिनुपर्नेछ । आफ्नो क्षेत्रमा हुने सार्वजनिक परीक्षण भेलामा सहभागी हुनु निर्वाचित जनप्रतिनिधिको कर्तव्य हुनेछ ।

१३.३ सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रमको उद्देश्य, कार्यक्रम संचालन विधि, समय र आचार संहिता बारे पालिकाबाट खटाएको सहजकर्ताले कार्यक्रमका सहभागीहरूलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

१३.४ कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोल विकास समिति, सामुदायिक संस्थाले अनुसूची-१ बमोजिमको आयोजनाको पूर्ण विवरण कार्यक्रममा प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ । सोको लागि योजना खातालाई समेत प्रयोगमा ल्याउन सकिनेछ ।

१३.५ कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोलविकास समिति, सामुदायिक संस्थाको तर्फ बाट विवरण प्रस्तुत भए पछि पालिकाबाट खटाएको सहजकर्ताले पहिले तयार गरिएका प्रश्नहरू राखी खुला छलफलको माध्यमबाट सहभागीहरूको प्रतिक्रिया तथा सुझाव आह्वान गर्नु पर्नेछ। सहजकर्ताले अनुसूची ८ मा दिइएको चेकलिष्टको आधारमा छलफलको सहजीकरण गर्नु पर्नेछ ।

१३.६ सहभागीहरूले कार्यक्रममा प्रस्तुत गरेका विचारहरूलाई सहजकर्ता लेटिपोट गरी राख्नु पर्ने छ। सहभागीले प्रस्तुत गरेका प्रतिक्रिया तथा सुझावमा आयोजना संचालन गर्ने उपभोक्ता समिति, गैसस, टोलविकास समिति, सामुदायिक संस्थाले थपस्पष्ट पार्नु पर्नेछ ।

१३.७ पालिकाले खटाएको सहजकर्ताले सार्वजनिक परीक्षणको क्रममा प्राप्त गुनासो, प्रतिक्रिया तथा सुझावहरूको आधारमा स्थलगत अध्ययन समेत गरी वस्तु स्थिति सहित **अनुसूची-२** बमोजिमको ढाँचामा प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो प्रतिवेदन सहजकर्ताले पालिकको प्रमुख समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

१४. निर्माण व्यवसायी मार्फत संचालन भएका योजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण

निर्माण व्यवसायी मार्फत संचालित भौतिक पूर्वाधार आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण गर्ने जिम्मेवारी सो आयोजनाको लागि तोकिएको प्राविधिक कर्मचारी वा सेवाकाररमा लिएको सहजकर्ताको हुनेछ ।

१५. निर्माण व्यवसायी मार्फत संचालन भएका आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण विधि:

निर्माण व्यवसायी मार्फत संचालन भएका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूका हकमा सार्वजनिक परीक्षण देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ:

१५.१ ठेक्काबाट संचालित आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण हुने मिति, स्थान र समय तोक्ने कार्यमा तोकिएको प्राविधिकर निर्माण व्यवसायीले समन्वय गरी सार्वजनिक परीक्षण हुनु भन्दा कम्तीमा सात दिन अगावै आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने उपभोक्ताहरूलाई सूचना दिनु पर्नेछ ।

१५.२ सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रममा उपस्थित उपभोक्ताहरूको उपस्थिति पुस्तिका खडा गरी नाम, थर, ठेगाना र संस्था भएमा नाम, पद सहित उपस्थिति गराउनु पर्नेछ ।

१५.३ सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रमको उद्देश्य, कार्यक्रम संचालन विधि, समय र आचार संहिताबारे पालिकाबाट खटाएको प्राविधिक कर्मचारी वा सहजकर्ताले कार्यक्रमका सहभागीहरूलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

१५.४ आयोजना संचालन गर्ने निर्माण व्यवसायीले **अनुसूची-३** बमोजिमको आयोजनाको विवरण कार्यक्रममा प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।

१५.५ निर्माण व्यवसायीको तर्फबाट विवरण प्रस्तुत भए पछि खटिएको प्राविधिक वा सहजकर्ताले निम्न प्रश्नहरू राखी खुला छलफलको माध्यमबाट सहभागीहरूको प्रतिक्रिया तथा सुझाव आह्वान गर्नुपर्नेछ।

- आयोजना संचालन गर्ने निर्माण व्यवसायीले प्रस्तुत गरे अनुसारको आयोजना सम्पन्नको स्थिति
- आयोजना उल्लेख गरेको समयमा शुरु तथा सम्पन्न भए/ नभएको
- आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रारम्भ हुनु अघि पर्याप्त जानकारी भए/नभएको
- काम गर्ने मानिसहरूले ज्याला पाएका/नपाएका
- आयोजनामा प्रयोग भएका सामग्रीहरू गुणस्तरीय भए/नभएको
- पालिकाबाट समय समयमा निरीक्षण भए/नभएको
- निरीक्षण पश्चात् प्राप्त सुझावहरू कार्यान्वयन भए/नभएको
- प्राविधिकहरूबाट नियमित सुपरीवेक्षण भई सुझाव र सल्लाह प्राप्त भए/नभएको
- प्राविधिकबाट दिइएका सल्लाह सुझावहरू उपयुक्त भए/नभएको

यी मुख्य प्रश्नहरू बाहेक प्राविधिक वा सहजकर्ताले **अनुसूची ८** मा दिइएको चेकलिष्टको आधारमा छलफलको सहजीकरण गर्नु पर्नेछ ।

१५.६ सहभागीहरूले कार्यक्रममा प्रस्तुत गरेका विचारहरूलाई आयोजना वा कार्यक्रममा संलग्न प्राविधिक र निर्माण व्यवसायीले नाम सहित टिपोट गर्नुपर्नेछ । सहभागीले प्रस्तुत गरेका प्रतिक्रिया तथा सुझाव माथि निर्माण व्यवसायी एवं प्राविधिकले थप स्पष्ट पार्नु पर्नेछ ।

१५.७ सहजकर्ताले सार्वजनिक परीक्षणको क्रममा प्राप्त गुनासो, प्रतिक्रिया तथा सुझावहरूको आधारमा स्थलगत अध्ययन समेत गरी वस्तु स्थिति सहितको प्रतिवेदन **अनुसूची-४** बमोजिमको ढाँचामा तयार गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो प्रतिवेदन सम्बन्धित पालिकाको प्रमुख समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

१६.सहयोग लिन सक्ने : पालिकाले सार्वजनिक परीक्षणको लागि पालिका क्षेत्रमा कार्यरत सामुदायिक संस्था, गैर सरकारी संस्था वा अन्य संघ संस्थाको सहयोग लिन सक्नेछ ।

१७.सूचना पाटी राख्ने : पूर्वाधार कार्यक्रम वा आयोजनाको विवरण सहितको सूचना पाटी तयार गरी योजना स्थलमा राख्नु पर्नेछ । सूचना पाटीको ढाँचा **अनुसूची-५**मा दिइएको छ ।

१८.आचार संहिता : सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन व्यवस्थित कार्यतालिका तयार गरी छलफल सञ्चालन गर्नु पर्नेछ । सहजकर्ताले छलफललाई विषयमा केन्द्रित गरी व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न **अनुसूची ७** मा दिइएको नमूना कार्यक्रम तालिका प्रयोग गर्नु पर्नेछ । सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रममा उपस्थित आयोजक, सहजकर्ता तथा सहभागीहरूले निम्न बमोजिमको आचार संहिता पालना गर्नु पर्नेछ :

१८.१ विषय वस्तुमा मात्र केन्द्री तरही छलफल गर्ने।

१८.२ निजी वा व्यक्तिगत कुरामा टिप्पणी नगर्ने तथा व्यक्तिगत आक्षेपन लगाउने ।

१८.३सहभागीहरूले व्यक्त गरेका विचारमा प्रतिवाद नगर्ने, प्राप्त प्रतिक्रिया, सुभाब तथ टिप्पणीलाई सकारात्मक रूपमा लिने ।

१८.४ व्यक्ति वा संस्थाको सार्वजनिक मर्यादा र शिष्टाचारलाई कायम राख्ने ।

१८.५ सहभागीहरूलाई विचार राख्न प्रोत्साहन गर्ने र विचार राखे वा पत धन्यवाद दिने ।

१८.६ सहजकर्ताले बोल्ने समय दिए पछि मात्र सहभागीहरूले आफ्ना कुराहरू राख्ने ।

१८.७ बोल्दा पालैपालो बोल्ने र एउटा व्यक्तिले एकपटक मात्र बोल्ने ।

१९.सार्वजनिक परीक्षणमा प्राप्त सुभाबलाई पृष्ठपोषणको रूपमा लिने : सार्वजनिक परीक्षण, आयोजना संचालनमा जनसहभागिता वृद्धि गर्न तथा जनताहरूबाट सुभाब तथा प्रतिक्रिया लिने उद्देश्यले संचालन हुने भएकोले सार्वजनिक परीक्षणको क्रममा सहभागीहरूले व्यक्त गरेका विचारलाई पृष्ठपोषणको रूपमा लिनु पर्नेछ ।

२०.सार्वजनिक परीक्षणमा प्रस्तुत गर्नु पर्ने कागजातहरू : सार्वजनिक परीक्षणमा खटिएका सहजकर्ताले योजना संभौता, योजना खाता, निर्णय पुस्तिका, पत्राचार सम्बन्धी कागजात, आय ब्यय विवरण र अन्य आवश्यक कागजातहरू सक्कल वा प्रतिलिपी प्रस्तुत गर्नु वा गर्न लगाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ५

प्रतिवेदन कार्यान्वयन

२१.प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने

पालिका द्वारा संचालित आयोजना वा कार्यक्रमहरूको सार्वजनिक परीक्षणको प्रतिवेदन पालिकाको प्रमुख समक्ष पेश गर्नु पर्ने छ । प्रमुखले सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदनहरू कार्यपालिका बैठकमा प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।

२२.प्रतिवेदनका आधारमा भुक्तानी दिनुपर्ने

सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदनको आधारमा आयोजना वा कार्यक्रमको अन्तिम किस्ता भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

२३.प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नुपर्ने

सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदनका मुख्य मुख्य बुदाहरूलाई (सकारात्मक तथा सुधारात्मक) विश्लेषण गरी पालिकाले सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

२४.प्रतिवेदन सभामा पेश गर्नु पर्ने

सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदनले औल्याएका कमीकमजोरीहरू भविष्यमा नदोहोरीने गरी सुधार गर्न पालिकाले नीतिगत निर्णय गर्न सक्ने छ । यसका लागि सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदन सभामा पेश गर्न अनिवार्य हुने छ । प्रतिवेदनमा उल्लेखित कुराहरू कार्यान्वयन गर्नु पालिकाको कर्तव्य हुनेछ ।

परिच्छेद -६ विविध

२५. अन्य निकायहरूबाट यस सार्वजनिक परीक्षण कार्य विधिको प्रयोग : पालिका क्षेत्र भित्र रहेका गैसस तथा अन्य सार्वजनिक संस्था, विषय गत कार्यालयहरूले पनि यस कार्य विधिलाई प्रयोग गर्न सक्ने छन् ।

२६. अभिमुखिकरण सम्बन्धी व्यवस्था : पालिकाले यो कार्य विधिलागु गरे पछि पदाधिकारी, कर्मचारी तथा मुख्य सरोकार वालालाई एक दिने अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्नेछ । अभिमुखिकरण कार्यक्रममा प्रस्तुत गर्ने विषयको ढाँचा अनुसूची - ६ मा दिइएको छ । पालिकाले सार्वजनिक परीक्षणका वारेमा सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रचार प्रसार गर्नु पर्नेछ ।

२७. थप घट रहेर फेर : यस कार्यविधिको कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अवरोध र अस्पष्टता भएमा त्यस्तो बाधा अडकाउ फुकाउने प्रयोजनका लागि कार्यपालिकाले यस कार्यविधिमा आवश्यकता अनुसार व्याख्या, थपघट, संशोधन वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

२८. खारेजी तथा बचाउ : (१) यस कार्यविधिको कुनै प्रावधान प्रचलित कानून एवं स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन-२०७४ र संघीय तथा प्रदेश कानून सँग बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ ।

अनुसूची-१

(कार्यविधिको बुँदा (७), (८.२) तथा (१२) संग सम्बन्धित)

उपभोक्ता समिति वा सामुदायिक संस्थाले तयार गर्ने आयोजना वा कार्यक्रम सम्बन्धी विवरणको ढाँचा

१.कार्यक्रम वा आयोजनाको

(क)नाम:.....(ख)स्थल.....

(ग)पहिलो किस्ता रकम.....प्राप्त मिति.....

(घ)लागत रकम:.....

(ङ)शुरु हुने वा भएको मिति.....

(च)सम्पन्न हुने वा भएको मिति.....

२. उपभोक्ता समिति/गैसस/टोलविकास संस्था/सामुदायिक संस्थाको

(क)नाम: .....(ख)अध्यक्षको नाम.....

(ग)सदस्य संख्या:..... महिला संख्या.....पुरुष संख्या.....

३. आम्दानी खर्चको विवरण:

(क)आम्दानी तर्फ

आम्दानीको स्रोत(कहाँबाट नगद वा जिन्सी प्राप्त भयो स्रोत खुलाउने)	रकम तथा परिमाण	कैफियत

(क)खर्चतर्फ

खर्चको विवरण	दर	परिमाण	जम्मा रकम
१.सामग्री (के के सामग्री खरिद भए?)			
२. ज्याला(के वा पत कति ज्याला भुक्तानी भयो?)			
३.श्रमदान —कति जनाले कुन काममा श्रमदान गरे?) कोविवरण			
४. व्यवस्थापन खर्च(दुवानी तथा अन्य खर्च)			

(ग) मौज्जात

विवरण	रकम तथापरिमाण	कैफियत
१.नगद		
(क)बैंक		
(ख) ब्यक्तिको जिम्मा		
२.सामग्री		

--	--	--

(घ)भुक्तानी दिन बाँकी

विवरण	रकम तथापरिमाण	कैफियत

४.योजनाको लक्ष तथा प्रगति विवरण

कामको विवरण	लक्ष	प्रगति	पुष्ट्याँइको आधार

५. योजनाले पुर्याएको लाभ तथा प्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित जनसंख्या(योजना संचालन भएको स्थानका उपभोक्ताहरू)
६. आयोजना वा कार्यक्रम संचालन गर्दा आयोजक संस्थामा कामको जिम्मेवारी बाँडफाँड (कस कसले के कस्तो कामको जिम्मेवारी) लिएका थिए ? खुलाउने:
७. आयोजना वा कार्यक्रम संचालनको क्रममा पालिकाले गरेको अनुगमन पटक:
८. कार्यक्रम संचालनको क्रममा भोगेका समस्याहरू (बुंदागत रूपमा लेख्ने):
९. कार्यक्रम संचालनको क्रममा भएको राम्रो सिकाइ (बुंदागत रूपमा लेख्ने):
- १०.सम्पन्न योजनालाई दिगो रूपमा संचालन गर्न भविष्यको योजना के छ ? (बुंदा गत रूपमा लेख्ने):
११. समितिको सुभाब अन्य केही भए(बुंदागत रूपमा लेख्ने) :
- १२.उपभोक्ता समिति/सामुदायिक संस्थाका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको दस्तखत:

.....

.....

.....

नाम:

नाम:

नाम :

कोषाध्यक्ष

सचिव

अध्यक्ष

विवरणतयारमिति:

खण्ड: १ संख्या ५ राजगढ गाउँपालिका वाट प्रकाशित सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७

अनुसूची-२

(कार्यविधिको बुँदा(५)संग सम्बन्धित)

सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

श्री

राजगढ गाउँपालिका,

१. योजनाकोक)

नाम:

ख)स्थल:

ग)लागत अनुमान :

घ)योजना शुरु भएको मिति:

ड)योजना सम्पन्न मिति:

च) योजनाको अवस्था: सम्पन्न,अधुरो, बिग्रेको

२. उपभोक्ता समिति / गैसस/सामुदायिक संस्थाको

क)नाम :

ख) अध्यक्षको नाम :

ग)सदस्य संख्या : महिला.....पुरुष.....

३. सार्वजनिक परीक्षण भएकोक) मिति:

ख)स्थान:

ग) समय:

४. उपस्थिति:(उपस्थितिको छाँया प्रति संलग्न गर्नु पर्ने)

नाम	ठेगाना	पद

५. योजनाको लक्ष तथा प्रगति विवरण:

कामको विवरण	लक्ष	प्रगति

खण्ड: १ संख्या ५ राजगढ गाउँपालिका बाट प्रकाशित सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७

६. उपभोक्ता समिति/गैसस/सामुदायिक संस्थाले पेशगरेको आम्दानी खर्चको विवरण:

आम्दानीतर्फ	
विवरण	रकम रु.
पालिका/सहयोगी संस्थाबाट निकास	
सामग्री	
जनसहभागिता	
श्रमदान	

अनुदान तर्फ		खर्चको विवरण	
विवरण	रकम रु.	विवरण	रकम रु.
क.निर्माण सामग्री		क.निर्माण सामग्री	
ख.कामदार		ख.कामदार	
ग.ढुवानी		ग.ढुवानी	

खण्ड: १ संख्या ५ राजगढ गाउँपालिका बाट प्रकाशित सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७

घ.मेसिनरी औजार		घ.मेसिनरी औजार	
जम्मा		जम्मा	

७. उपभोक्ता समिति/सामुदायिक संस्थाले पेश गरेको विवरण माथि सार्वजनिक परीक्षणमा उपस्थित ब्यक्तिहरूको प्रतिक्रिया तथा सुझाव:

क्र.सं.	सुझाव कर्ताको नाम थर	सुझावकोक्षेत्र, प्रतिक्रिया तथा सुझावको सारसंक्षेप	कैफियत

उपयुक्त खर्च विवरण उपभोक्ता समितिले पेश गरेको विवरण सँग मेलखान्छवा खाँदैन/मेलनखाने भएमा कैफियत जनाउने:

८. जानकारीका लागि सो विवरण सवै सरोकारवालाहरूलाई सूचित गर्न सार्वजनिक स्थलको सूचना पाटी टाँस भए/नभएको

.....

.....

.....

नाम:

नाम:

नाम :

सहजकर्ता / प्राविधिक उपभोक्ता समितिको अध्यक्ष

राजगढ गाउँपालिकाको पदाधिकारी

प्रतिवेदन बुझाएको मिति:

खण्ड: १ संख्या ५ राजगढ गाउँपालिका वाट प्रकाशित सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७

अनुसूची-३

(कार्यविधिको बुँदा १५.४संग सम्बन्धित)

सार्वजनिक परीक्षणको लागि निर्माण व्यवसायीले तयार गर्ने विवरणको ढाँचा

१. योजनाको

क)नाम:

ख)स्थल:

ग)ठेक्का अंक :

घ)योजना शुरु भएको मिति:

ड)योजनासम्पन्न मिति:

२. निर्माण व्यवसायीको:

क)फर्मको नाम:

ख) प्रोप्राइटरको नाम:

३.सम्पन्न योजनाको लक्ष्य तथा प्रगति विवरण :

कामको विवरण(मुख्य मुख्य कार्यहरू खुलाउने	लागत अनुमान	यथार्थ

४. योजनाले पुर्याएको लाभ तथा प्रत्यक्ष रुपमा लाभान्वित जनसंख्या (योजना संचालन भएका) स्थानका उपभोक्ताहरू :

५. योजना संचालनको क्रममा पालिकाले गरेको अनुगमन पटक:

६. कार्यक्रम संचालनको क्रममा भोगेका समस्याहरू (बुँदागत रुपमा लेख्ने):

७. सम्पन्न योजनालाई दिगो रुपमा संचालन गर्नके गर्न आवश्यकछ ? (बुँदागत रुपमा लेख्ने):

.....

ठेकेदार वा प्रतिनिधिको दस्तखत : नाम :

निर्माण व्यवसायको नाम:

विवरण पेश गरेको मिति :

खण्ड: १ संख्या ५ राजगढ गाउँपालिका वाट प्रकाशित सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७

अनुसूची-४

(कार्यविधिको बुँदा १५.७ संग सम्बन्धित)

निर्माण व्यावसायीवाट सम्पन्न कार्यक्रम वा आयोजनाको सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

श्री

राजगढ गाउँपालिका

१. योजनाकोक)

नाम : ख)

स्थल :

ग) ठेक्का अंक :

घ) योजना शुरु भएको मिति:

ड) योजना सम्पन्न मिति:

२. निर्माण ब्यवसायीको :

क) फर्मको नाम:

ख) प्रोप्राइटरको नाम:

३. सार्वजनिक परीक्षण भएको

क) मिति:

ख) स्थान:

ग) समय:

४. उपस्थिति:

नाम	ठेगाना	पद

५. योजनाको लक्ष्य तथा प्रगति विवरण:

कामको विवरण (मुख्य मुख्य कार्यहरू खुलाउने)	लागत अनुमान अनुसार	यथार्थ

६. निर्माण व्यवसायीले पेश गरेको विवरण माथि सार्वजनिक परीक्षणमा उपस्थित व्यक्तिहरूको प्रतिक्रिया तथा सुझाव :

क्र.सं.	सुझाव कर्ताको नामथर	सुझाव को क्षेत्र	प्रतिक्रिया तथा सुझावको सारसंक्षेप	कैफियत

७ . सहभागीबाट आएका विचार तथा अवलोकनबाट देखिएका तथ्यहरूको विश्लेषण

.....

नाम:

सहजकर्ता / प्राविधिक
बुझाएको मिति :

.....

नाम:

निर्माण व्यवसायी

.....

नाम :

पालिकाको पदाधिकारी प्रतिवेदन

अनुसूची-५
(कार्यविधिको बुँदा १७ संग
सम्बन्धित)आयोजनाको सूचना पाटीको
ढाँचा

आयोजना/परियोजनाको नाम	:	आयोजना/परियोजना स्थल	:
कुल लागत/बजेट (रु.)	:	पालिकाको लगानी (रु.)	:
जनसहभागिता (उपभोक्ता वा समुदायले वेहोर्ने) रकम (रु.)	:	अन्य लगानी (रु.)	:
परियोजना शुरु मिति	:	सम्पन्न हुने मिति	:
निर्माण व्यवसायी, उपभोक्ता समिति वा कार्यान्वयन गर्ने निकाय संस्थाको नाम	:	सम्पर्क व्यक्ति नाम र सम्पर्क नं.	:
लाभाविन्त घरपरिवार	:	लाभान्वित जनसंख्या	:

अनुसूची-६

(कार्यविधिको बुँदा २६ संग सम्बन्धित)

सार्वजनिक परीक्षण अभिमुखिकरण कार्यक्रममा प्रस्तुत गर्ने विषय वस्तु:

१. परिभाषा :

क) वित्तीय लेखा परीक्षण : यसले सस्थाको वित्तीय कारोवारको लेखाजोखा तथा पुष्टि गर्दछ । जसमा महालेखा परीक्षकको कार्यालय वा स्वीकृति प्राप्त स्वतन्त्र लेखा परीक्षकहरूबाट वित्तीय कारोवारको लेखा र त्यसको जाँच गरी वित्तीय कारोवारको अन्तिम प्रतिवेदन दिने कार्य हुन्छ । यस भित्र आन्तरिक लेखापरीक्षण र अन्तिम लेखापरीक्षण समावेश हुन्छन् ।

ख) सार्वजनिक परीक्षण: पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन सुनिश्चित गरी सम्पादन हुने वा सम्पादित कामको परिमाण, लागत, गुणस्तर समेतको लेखाजोखा गर्न स्थानीय उपभोक्ता तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा सार्वजनिक परीक्षण गर्दछ । सार्वजनिक परीक्षणको प्रक्रियाले संचालित योजनाको उद्देश्य प्राप्तमा मात्र सहयोग पुऱ्याउने नभई योजनाको सकारात्मक र सुधार गर्नुपर्ने पक्षका प्राप्त अनुभव र दृष्टान्तहरूलाई विश्लेषण गरी निर्णय प्रक्रियाका तहमा पृष्ठपोषण गर्दछ । संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरू निर्धारित समय र कार्यतालिका अनुरूप कार्यान्वयन भए, भएनन् ? त्यसमा के कति र कसबाट लगानी भएको छ ? के मा कति खर्च भयो ? कामको गुणस्तर कस्तो छ ? खर्च प्रक्रिया तथा विवरण ठीक छन् वा छैनन् ? के कस्ता सुधार कार्य उपयोगी हुन्छ आदि पक्षबारे सरोकारवालसंग गरिने छलफल, अन्तरक्रिया, विश्लेषण र सूचनाको आदानप्रदानले पालिकाबाट गरिने विकासका कार्यक्रमहरूलाई पारदर्शी,उत्तरदायी र जनमुखी तुल्याउने मात्र होइन स्थानीय उपभोक्ताहरूलाई आफ्ना भावना व्यक्त गर्न सक्षम बनाउँदछ । सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक सशक्तिकरण, सामुदायिक सहभागिता तथा नागरिक निगरानीको निम्ती आवश्यक व्यवस्थापकीय औजार पनि हो ।

सार्वजनिक परीक्षण, योजना संचालनमा जनसहभागिता बृद्धि गर्न तथा जनताहरूबाट सुझाव तथा प्रतिक्रिया लिने उद्देश्यले संचालन हुन्छ, त्यसैले सार्वजनिक परीक्षणमा सहभागीहरूबाट व्यक्त भएका विचारहरू भविष्यको नीति निर्माणको लागि आधार हुन सक्दछ । योजना फरफारक गर्ने काम स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा व्यवस्था भएका आधारहरू तथा पेश भएका प्रमाणको आधारमा गर्नु पर्नेछ । योजना फरफारकको क्रममा सार्वजनिक परीक्षणका बखत व्यक्त विचारलाई आधार लिई फरफारक गर्ने नगर्ने भन्ने निर्णय गर्नु हुँदैन ।

२. सार्वजनिक परीक्षणको क्षेत्र:

क) आन्तरिक रूपमा संचालन हुने: सार्वजनिक परीक्षण कार्यपालिकाले आन्तरिक रूपमा सम्पादन गर्दछ, गराउदछ । यसले संचालित योजनाको गुणस्तरमा सुधार ल्याउँछ तथा कार्यान्वयन गर्ने निकायको आन्तरिक व्यवस्थापनको सुधारका लागि सञ्जाव लिन तथा प्राप्त सुझावलाई कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यले संचालन गरिन्छ । यो आम उपभोक्ताहरूबाट संचालित योजनाको प्रारम्भिक जाँचपास पनि हो ।

ख) उद्देश्य अनुरूप लगानी भए नभएको जाँच तथा सुधार: सार्वजनिक परीक्षण कार्यमा उपभोक्ता वर्गलाई स्वयंम् संलग्न गराई सहभागिता मूलक र पारदर्शी ढंगले भए गरेका कार्यहरूको विवचेना गर्ने, लेखाजोखा गर्ने, सबल र दुर्बल पक्षहरूको विश्लेषण गरी आगामी दिनहरूमा गर्नुपर्ने सुधारात्मक कार्यको पहिचान गरिन्छ । यसबाट संलग्न सरोकारवालाहरूले सम्पन्न भैसकेका कार्यक्रमबाट सिकेका नयाँ सिकाइ/पाठ आदान प्रदान गरी थप सुधारात्मक उपायहरूको पहिचान गरिन्छ ।

ग)सरोकार पक्षहरूको सहभागिता र खुल्ला छलफल : सार्वजनिक परीक्षण कार्य मुख्यत उपभोक्ताहरूको चाहना तथा प्रतिक्रिया बुझ्न संचालन गरिन्छ । सार्वजनिक परीक्षणमा सबै उपभोक्ता तथा योजनाका सरोकार पक्षहरूको प्रतिनिधित्व गराई उपभोक्तालाई लागेका कुराहरू बोल्न स्वतन्त्रता दिइन्छ ।

खण्ड: १ संख्या ५ राजगढ गाउँपालिका बाट प्रकाशित सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७

३. सार्वजनिक परीक्षणको उद्देश्य :

- (क) योजनाको आम्दानी खर्च तथा अन्य विवरणहरू आम उपभोक्ताहरू समक्ष राखी उपभोक्ताहरूको प्रतिक्रिया लिने ।
- (ख) कार्यक्रम प्रति जनचासो वृद्धि गरी सम्बन्धित सरोकारवालहरूको सहभागिता वृद्धि गर्ने ।
- (ग) निर्णय प्रक्रियामा प्रजातान्त्रिक प्रक्रिया र पारदर्शी व्यवहार अवलम्बन गर्न गराउन सजग गराउने ।
- (घ) कार्यक्रममा हुन सक्ने अनियमितता नियन्त्रण गर्ने र कुनै अनियमितता भएको पाइएमा नियन्त्रण गर्न उपभोक्ताहरूलाई जिम्मेवार बनाउने ।
- (ङ) योजनामा आम उपभोक्ताहरूको स्वामित्व भाव स्थापित गर्ने।

४. सार्वजनिक परीक्षण पद्धति:

(व्यवस्था भएका विधिको व्याख्या गर्ने)

५. सार्वजनिक परीक्षणमा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू:

- आम उपभोक्ता भेला भए, नभएको
- महिला, दलित र पिछडिएको वर्गको उचित प्रतिनिधित्व भए/नभएको
- कार्यक्रमले समेट्ने क्षेत्रको समानुपातिक प्रतिनिधित्व भए/नभएको
- कार्यालय/आयोजना/कार्यक्रमको हालसम्मको कार्यान्वयन स्थिति जानकारी गराइएको/नगराइएको
- कार्यालय/आयोजना/कार्यक्रमको भौतिक र वित्तीय प्रगति जानकारी गराइएको/नगराइएको
- विगतका परीक्षणबाट आल्याइएका सुझावहरूको कार्यान्वयन भए, नभएको
- अनुगमन सूचकहरू तयार गरिएको, नगरिएको
- अनुगमनबाट देखिएका कमी कमजोरीहरूको सुधार गरिएको, नगरिएको
- सहभागीहरूलाई लागेको कुराहरू बोल्न दिइएको, नदिइएको
- सहभागीहरूका विचारलाई जस्ताको तस्तै प्रतिवेदनमा प्रस्तुत गरिए, नगरिएको

६. फारामहरूको प्रयोग: (अनुसूचीमा व्यवस्था भएका फारामहरूको व्याख्या गर्ने)

७. पालिकाले सार्वजनिक परीक्षण अभिमुखिकरण कार्यक्रममा सहभागी गराउनु पर्ने

- सहभागीहरू (अधिकतम ५० जना) :
- पालिकाका पदाधिकारीहरू
- प्रमुख तथा उपप्रमुखहरू
- कार्यपालिकाका सदस्यहरू
- पालिकाका शाखा तथा इकाई प्रमुखहरू
- विकास आयोजनाको कार्यान्वयनसंग सम्बन्धित कर्मचारीहरू
- उद्योग वाणिज्य संघ, गैसस महासंघ, स्थानीय सरकारका महासंघ जस्ता पेशागत संस्था संस्थाका प्रतिनिधिहरू
- राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरू
- महिला, लैङ्गिक समता, दलित, जनजाति, पिछडिएका वर्ग आदिको उत्थानमा कार्यरत संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरू

खण्ड: १ संख्या ५ राजगढ गाउँपालिका वाट प्रकाशित सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७

- कार्यरत प्रमुख गैससका प्रतिनिधिहरू
- प्रमुख करदाताहरू
- कार्यरत सामुदायिक संस्थाका प्रतिनिधिहरू
- नागरिक समाजका प्रतिनिधिहरू

अनुसूची-७

(कार्यविधिकोबुँदा १८ सम्बन्धित)

सहजकर्तलिसार्वजनिकपरीक्षणगर्नप्रयोगगर्नुपर्नेकार्यक्रमको नमूना

कार्यक्रम	जिम्मेवारी	समयावधि
कार्यक्रम औपचारिक वा अनौपचारिक कसरीगर्ने(तय गर्ने)		
भेलाको उद्देश्य बारे जानकारी गराउने		
योजनाको स्थिति वा प्रगति बारे प्रस्तुति करण		
योजनाको स्थिति बारे सहभागीको टिप्पणी		
योजनाको आम्दानी खर्च विवरण प्रस्तुत गर्ने		
आम्दानी खर्च उपर सहभागीको टिप्पणी लिने		
भेलाको सुभाब उल्लेख गर्ने		
रेकर्ड गरिएको सुभाब तथा सहीछाप		

अनुसूची-८
(कार्यविधिको बुँदा १५.५ संग सम्बन्धित)
सार्वजनिक परीक्षणका लागि सहजकर्ताले प्रयोग गर्नु पर्ने चेकलिष्ट

स्वामित्व:

- (क) कार्यक्रम वा आयोजना समुदायले माग गरे अनुसार छ, छैन ।
- (ख) लाभान्वित घर धुरी संख्या ।
- (ग) लक्षित वर्ग समावेशी (दलित, जनजाति, महिला, गरीब, पिछडिएको वर्ग) को संख्या ।
- (घ) योजनावाट हुने उपलब्धीका सूचकहरू प्रष्ट छन् छैनन् ।
- (ङ) लक्ष्य र उपलब्धी बीचको फरक ।
- (च) योजनाको दिगो पनका लागि समुदायको सहभागिता तथा योगदान ।
- (छ) योजना समयमा सम्पन्न भयो वा भएन ? भएन भने कारणहरू ।
- (ज) योजना संचालन गर्न गठित उपभोक्ता समितिको गठन प्रक्रिया उपयुक्त भएन भएको ।
- (झ) उपभोक्ता समितिमा वा स्तविक उपभोक्ताको प्रतिनिधित्व भएन भएको ।

योजनाको व्यवस्थापन तथा लेखा प्रणाली

- (क) जिम्मेवारी तालिका प्रष्ट रुपमा छ, छैन तथा योजना संचालन गर्नेले प्रस्तुत गरे अनुसारको योजना सम्पन्न भएन भएको ।
- (ख) खरिद प्रक्रिया ऐन, नियम तथा निर्देशिका बमोजिम भयो भएन । प्रतिस्पर्धात्मक कोटेशन अनुसार नभएको भए कारण खुलाउने ।
- (ग) रु ५००० भन्दा माथिको खरिदमा मूल्य अभिवृद्धिकरको बिल समावेश भएन भएको । बिलहरूमा त्रुटिहरू भएन भएको ।
- (घ) स्टोर व्यवस्थापनमा त्रुटि रहेन रहेको ।
- (ङ) अग्रिम भुक्तानी रकम योजनाको उपभोक्ता समिति वा सञ्चालक समितिले गरेको निर्णय भन्दा फरक छ, छैन ।
- (छ) काटिएको चेक, बैंकको विवरण सँग **reconcile** (भिडाएररुजु) गरियो गरिएन ।
- (ज) खर्च विवरणमा उल्लिखित अनुसारका मानिसले काम गरेको हो, होइन ?
- (झ) काम गर्ने मानिसले पूरै ज्याला पाएका छन्, छैनन् ?

खण्ड: १ संख्या ५ राजगढ गाउँपालिका वाट प्रकाशित सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि, २०७७
(ब)पालिकावाट समय समयमा निरीक्षण भएको छ, छैन? निरीक्षण पश्चात् प्राप्त सुझावहरू कार्यान्वयन भए, भएनन्?

पारदर्शिता

- (क)योजना स्थलमा योजनाको लगानी बारे प्रष्टहुने गरी सूचना बोर्ड राखि यो राखिएन?
(ख)योजनाको सञ्चालन खर्चको विवरण प्रष्ट छ, छैन ।
(ग)मिजर मेन्ट बुक(नापी किताव) प्रष्ट सित राखिएको छ, छैन ।
(घ)आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन हुनु अघि पर्याप्त जानकारी गराउने काम भएन भएको ।

अन्य

- (क)सहभागी मध्ये कसैले उपभोक्ता समितिको कुनै सदस्यको विशेष प्रशंसा मात्र गरेको वा विरोध गरेको अवस्थामा कारण पत्ता लगाउने ।
(ख) सूचना प्रवाहमा दलित, महिला, बालबालिकार पिछडिएका वर्गको सहभागिता रह्यो रहेन । कतैवाट अवरोध छ, छैन पत्ता लगाउने ।
(ग) प्राविधिकहरूवाट समयमै सुझाव र सल्लाह प्राप्त भयो, भएन ? दिइएका सल्लाह र सुझावहरू उपयुक्त थिए, थिएनन् ?
(घ)योजनालाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न भविष्यको योजना के छ ?
(ङ)योजना संचालनको क्रममा महत्वपूर्ण सिकाइ के रह्यो ?

प्रमाणीकरण मिति: २०७७/०९/२४

आज्ञाले,
रमेश प्रसाद यादव
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत